

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย

มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

เพ็ญศรี จันทรวาง

ผศ.สุคนธ์ จงตระกูล

ผู้ตรวจ

รศ.ธิดา โมสิกรัตน์

รศ.นภลัย สุวรรณธาดา

ผศ.ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

บรรณาธิการ

ดร.ชลธิชา สดมุข

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย

มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

เพ็ญศรี จันทร์ดวง.

หนังสือเรียนภาษาไทย ม.๖ ภาคเรียนที่ ๑.--กรุงเทพฯ : แม็ค,
๒๕๕๕.

๑๙๒ หน้า.

๑. ภาษาไทย--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา).

I. สุวคนธ์ จงตระกูล, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

495.91807

ISBN 978-974-412-463-0

สงวนลิขสิทธิ์ : มีนาคม ๒๕๕๕

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็น
ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต
เป็นลายลักษณ์อักษร

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
MAC PRESS CO., LTD.

ส่งอนาณัติสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

เลขที่ ๙/๙๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทราเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒-๗ โทรสาร ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒

E-mail : macpress@MACEducation.com www.MACEducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท บอลส์การพิมพ์ จำกัด

คำนำ

เจตนารมณ์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ต้องการสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลกให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว ต้องมุ่งเน้นความสำคัญทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงต้องมุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

ดังนั้น เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาผู้เรียนเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด จึงมอบหมายให้คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ร่วมกันจัดทำหนังสือเรียนชุดนี้เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง ๕ สาระ ได้แก่ สาระที่ ๑ การอ่าน สาระที่ ๒ การเขียน สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วยหนังสือเรียนทั้งหมด ๖ เล่ม ปีละ ๒ เล่ม โดยสาระการเรียนรู้ในแต่ละปี ครอบคลุมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ ในแต่ละเล่มได้จัดแบ่งเนื้อหาสาระทั้งวรรณคดีและวรรณกรรม ความรู้หลักการใช้ภาษาเป็นหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มุ่งเน้นกระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน รักการเขียน รักการศึกษาค้นคว้า

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนแม็คเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ทั่วไป

เพ็ญศรี จันทร์ดวง

ผศ.สุวคนธ์ จงตระกูล

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑
 ตรงตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ ๑ การอ่าน	ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความ คิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
สาระที่ ๒ การเขียน	ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสารเขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียน รายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด	ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงใน โอกาสต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์
สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย	ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษา ไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ
สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม	ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คำชี้แจง

สำหรับผู้สอนและผู้ปกครอง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑ เล่มนี้ บริษัท
 สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นใหม่ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
 ๒๕๕๑ โดยในการจัดทำและพัฒนาหนังสือเรียนแม็คครั้งนี้ นอกจากจัดเนื้อหาให้ตรงกับสาระแกนกลาง
 และตัวชี้วัดชั้นปีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว ยังได้นำผลการวิจัยประเมินผลการใช้สื่อการเรียน
 รู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ซึ่งบริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด ได้ดำเนิน
 การศึกษาวิจัยมาดำเนินการพัฒนาหนังสือเรียนชุดนี้ ดังนี้

๑. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปีและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร
 ทุกมาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดให้เรียนในแต่ละปี

๒. จัดทำตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรอง
 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและความ
 พยายามของสถานศึกษาที่จะจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๓. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุตาม
 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดได้จากแผนการจัดการ
 เรียนรู้ที่สำนักพิมพ์ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการวางแผนแบบย้อนกลับ (Backward Design) ทั้งนี้
 ผู้สอนควรชี้แจงและให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติได้จริง

๔. จัดทำเนื้อหาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือเล่มนี้ โดยสำนักพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพ
 เองในรูปแบบ MAC e-knowledge ผู้สอนและผู้เรียนที่มีความสนใจจะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สามารถ
 หาข้อมูลได้ที่ www.MACeducation/e-knowledge หรือเชื่อมต่อกับ Web Site ของสำนักพิมพ์ คือ
www.MACeducation.com ซึ่งมีฐานข้อมูลที่ท่านสามารถ Download มาศึกษาได้

๕. เพื่อสนองนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ
 นโยบายให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหา
 และกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบภาระงานที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและนำปรัชญาเศรษฐกิจ
 พอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยแทรกไว้ในกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจบางหน่วยที่มีเนื้อหาสอดคล้อง

โดยใช้ตราสัญลักษณ์โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
กำกับไว้ เพื่อเป็นจุดสังเกตสำหรับผู้สอนจะได้แนะนำผู้เรียน และผู้สอนควรเพิ่มเติมรายละเอียด
เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

๖. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแนวทางการวางแผนแบบย้อนกลับ (Backward Design)
ของ Grant Wiggins และ Jay McTighe ทั้งนี้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ยังได้เพิ่มภาระงาน ๒ ลักษณะ
สำหรับผู้สอนนำไปประยุกต์ดัดแปลง เพื่อการพัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาสำหรับแก้ปัญหาในชั้น
เรียนคือ

- นวัตกรรมเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์
- นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๗. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนและเขียนรายงานที่มีรูปแบบเหมาะสม ทาง
สำนักพิมพ์ได้จัดทำแบบฟอร์มแนวทางการเรียนรายงานเพิ่มไว้ให้ทุกหน่วยการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้
ผู้สอนตระหนักว่า ควรใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจเลือกใช้สื่อการ
เรียนรู้ของสำนักพิมพ์ และจึงขอตั้งปณิธานว่า จะสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์
สูงสุดต่อวงการศึกษาลดต่อไป

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย

ตรงตามมาตรฐาน ท ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ๕

- ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง
- การเพิ่มคำในภาษาไทย
- คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

หน้า

๑

๒

๕

๑๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ราชศัพท์ตามพระราชนิพนธ์

ตรงตามมาตรฐาน ท ๓.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๖, ท ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๓

- ความหมายของคำราชศัพท์
- ลำดับชั้นของพระราชวงศ์
- ชนิดของคำราชศัพท์
- การใช้คำราชศัพท์ตามพระนิพนธ์
- ข้อสังเกตอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้คำราชศัพท์

๓๕

๓๖

๓๖

๓๗

๔๒

๔๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์และการย่อความ

ตรงตามมาตรฐาน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓ และ ๘

- การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์
- การย่อความ

๔๖

๔๗

๕๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การศึกษาค้นคว้าและการอ้างอิงข้อมูล

ตรงตามมาตรฐาน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๘ และ ๙, ท ๒.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๘

- แนวทางการศึกษาค้นคว้า
- การอ้างอิงข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า

๕๕

๖๐

๖๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การวิจารณ์วรรณกรรม

ตรงตามมาตรฐาน ท ๕.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑ และ ๓

- วัตถุประสงค์ของการวิจารณ์วรรณกรรม
- การแบ่งประเภทวรรณกรรม
- การวิจารณ์สารคดี
- การวิจารณ์บันเทิงคดี
- การวิจารณ์ร้อยกรอง

หน้า

๗๐

๗๑

๗๑

๗๓

๗๕

๑๑๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สามก๊ก ตอน โจโฉชวนกวนอุไปรับราชการ

ตรงตามมาตรฐาน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ๖, ท ๕.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓ และ ๔

- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสามก๊ก
- ประวัติผู้อำนวยการแปล
- ตัวละครในเรื่องสามก๊ก ตอน โจโฉชวนกวนอุไปรับราชการ
- เนื้อเรื่องสามก๊ก ตอน โจโฉชวนกวนอุไปรับราชการ

๑๒๖

๑๒๗

๑๒๗

๑๒๙

๑๓๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ สามก๊กิเภทคำฉันท์

ตรงตามมาตรฐาน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ๖, ท ๕.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓ และ ๔

- ประวัติผู้แต่ง
- เนื้อเรื่องย่อ
- ลักษณะคำประพันธ์
- กลวิธีการประพันธ์
- ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร
- คุณค่างานประพันธ์
- บทประพันธ์เรื่อง สามก๊กิเภทคำฉันท์

๑๔๓

๑๔๔

๑๔๕

๑๔๖

๑๕๑

๑๕๖

๑๕๗

๑๕๘

บรรณานุกรม

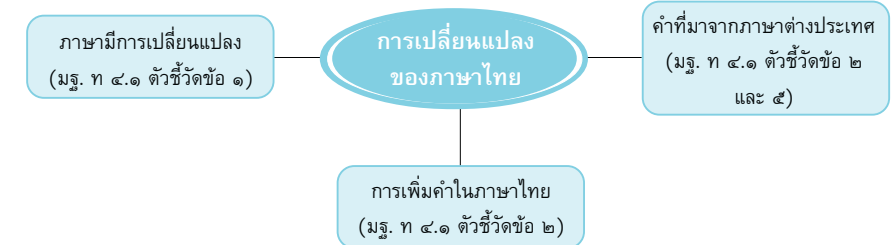
ดัชนี

๑๖๘

๑๖๑

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี

- อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา (มฐ. ท ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
- ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ (มฐ. ท ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒)
- วิเคราะห์หัตถิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น (มฐ. ท ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๕)

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย

ภาษาเป็นระบบการสื่อสารสำคัญของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม เมื่อเวลาผ่านไป สภาพสังคมเปลี่ยนไป ภาษาก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วย บางคำเปลี่ยนเสียง บางคำเปลี่ยนความหมาย บางคำเลิกใช้ไป มีคำเกิดขึ้นใหม่โดยเรคิดขึ้นเองบ้าง ยืมจากภาษาต่างประเทศบ้าง การเปลี่ยนแปลงของภาษาสามารถสังเกตจากลักษณะของภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละสมัย

 ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง

สาเหตุที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางภาษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงเรื่องเสียง ในการพูดในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดลักษณะ ดังนี้

๑.๑ การกลั่นกรองของเสียง เช่น

อย่างนี้ - ยั้งนี้ อย่างไร - ยั้งไร

๑.๒ การกร่อนเสียง เช่น

จันนั้น - ฉะนั้น หมากรั้ว - มะพร้าว

๑.๓ การตัดเสียง เช่น

อโบสถ - โบสถ์ อักโขภิกณี - อักโข, โข

๑.๕ การกลายเสียง เช่น

สะพาน - ตะพาน กรรไกร - ตะไกร

๑.๕ การเพิ่มเสียง

ผักเจด - ผักกระเจด ลกตม - ลกกระตม

๑.๖ การสลับเสียง เช่น ในภาษาถิ่นอีสาน

ตะกร้า - กระเป๋า ตะไถ่ - กระโถน

๑.๗ การใช้เสียงควบกล้ำจากภาษาต่างประเทศ เช่น

เสียง /ทร/ /บร/ /บล/ /พร/ ในคำว่า ทรานซิสเตอร์ บรีส บล็อก ฟรี เป็นต้น
เสียงพยัญชนะต้นคู่เหล่านี้ไม่มีใช้ในภาษาไทยแต่เดิม หากแต่เข้ามาภายหลังเมื่อมีการติดต่อ
สัมพันธ์กับชาวตะวันตก

๒. การเปลี่ยนแปลงเรื่องวิธีเขียน เช่น ภาษาไทยสมัยสโขทัยมีการวางตำแหน่งประ

และพยัญชนะไว้บรรทัดเดียวกัน ปัจจุบันรูปสระในภาษาไทยวางทั้งข้างหน้า ข้างหลัง ข้างบน ข้างล่างของพยัญชนะ ดังตัวอย่าง

๓. แปลงอินทผลุงนาสวนเกษตรแปลงอินทผลุงนาสวนเกษตร
 พืช : กุ้งน้ำจืด หน่อไม้ฝรั่ง กล้วยน้ำว้า ฟักทอง ฟักเขียว แตงโม
 พืช : กุ้งน้ำจืด หน่อไม้ฝรั่ง กล้วยน้ำว้า ฟักทอง ฟักเขียว แตงโม

ตัวอย่างข้างต้นปัจจุบันเขียนโดยแบ่งวรรคตอนใหม่ ดังนี้

“พ่อภูชื่อศรีอินทราทิตย์ แม่ภูชื่อนางเสือง พี่ภูชื่อบานเมือง”

๓. การเปลี่ยนเรื่องความหมาย เช่น

คำว่า “แก๊ง” ซึ่งปรากฏอยู่ในศิลาจารึก หลักที่ ๑ สมัยสุโขทัย มีเนื้อความว่า

“เบื้องต้นวันออกเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีปูครุ มีพลเลหลวง มีป่าหยามากป่าพลู มีไร่มีนา มีถิ่นถ้าน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก มีป่าม่วง มีป่าขาม ดงมางั่ว**แก้งแก้ง**”

คำว่า “แกล้ง” ที่ปรากฏในข้อความข้างต้นหมายความว่า “ตั้งใจหรือจงใจทำ” กล่าวคือ ลักษณะบ้านเมืองและสถานที่ของเมืองสุโขทัยที่กล่าวถึงเปรียบได้กับการตั้งใจสร้างให้มีขึ้น ขณะที่ภาษาที่ใช้สื่อสารในปัจจุบัน คำว่า “แกล้ง” หมายถึง แสร้งทำ หรือทำให้ดูเหมือนว่า

๔. การเปลี่ยนแปลงเรื่องถ้อยคำสำนวน เช่น

เดิมใช้ ยืนกระต่ายสามขา ปัจจุบันใช้ ยืนกระต่ายขาเดียว

ไก่เห็นนมไก่ งูเห็นตีนงู ปัจจุบันใช้ ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

กระต่ายแม่ปลาช่อน ปัจจุบันใช้ ไก่แม่ปลาช่อน

๕. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสภาพตามกาลเทศะ เช่น สมัยพ่อขุนรามคำแหง

คำว่า “กุ” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ที่ใช้กันทั่วไป แต่ในปัจจุบันถือว่าไม่สุภาพ คำว่า “ติน” ถือว่าไม่สุภาพ ต้องใช้คำว่า “เท้า” เป็นต้น

๖. การเปลี่ยนแปลงของภาษาตามสภาพวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทั้งความเป็นอยู่ อาชีพ

การคมนาคม การศึกษา ฯลฯ ทำให้เกิดค่าต่างๆ มากมาย ขณะเดียวกันค่าที่คนรุ่นใหม่ไม่ได้ใช้เพราะไม่เกี่ยวกับวิถีชีวิตก็เริ่มสูญหายไป เช่น คนในยุคปัจจุบันหุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้า ย่อมต่างจากการหุงข้าวด้วยวิธีแบบเดิม ทำให้ค่าศัพท์บางอย่างหายไป เช่น การหุงข้าวด้วยวิธีแบบเดิมต้องรินน้ำออกเมื่อหุงข้าวสุกจึงต้องใช้ไม้ขัดหม้อ และต้องดองข้าวให้น้ำแห้ง คนที่ไม่เคยเห็นการหุงข้าวแบบเดิมก็จะไม่รู้จักคำว่า ดองข้าว ไม้ขัดหม้อ (ในทำนองเดียวกันถ้าเราพูดถึงคำศัพท์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์บางคำ คนในสมัยก่อนก็จะไม่เข้าใจเช่นกัน)

๗. การเปลี่ยนแปลงของภาษาจากอิทธิพลของภาษาอื่น เนื่องจากการติดต่อแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนข่าวสาร การพัฒนาทางการศึกษา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ

วิชาชีพใหม่ๆ ทำให้เกิดการยืมคำของภาษาต่างๆ มาใช้ เช่น คนรุ่นก่อนไม่รู้จักคำว่า ลงทะเบียน หน่วยกิต ไม่เข้าใจคำว่า สอบซ่อม เกเรต รู้แต่เพียงสอบได้ สอบตก เรียนซ้ำชั้น หรือการแปล ศัพท์ภาษาอื่นมาเป็นภาษาไทยโดยไม่ขัดเกลาให้เป็นภาษาไทยที่สละสลวยก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ภาษาไทยใช้ลักษณนามหลังคำบอกจำนวนนับ แต่ภาษาอังกฤษไม่มีลักษณนามเหมือนภาษาไทย เมื่อแปลเป็นภาษาไทยก็เรียงคำตามที่แปล เช่น

ภาษาไทยใช้ ชาย ๓ คน ภาษาอังกฤษใช้ three men ผู้ที่ไม่ระมัดระวังก็อาจจะแปลเป็น ๓ ชาย เป็นต้น ดังจะพบการใช้ภาษาที่ละเว้นคำลักษณนามในพาดหัวข่าวหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น สามทหารเสือ (ทหารเสือ ๓ คน) สี่โจรกับห้าชายชรา (โจร ๔ คนกับชายชรา ๕ คน) เป็นต้น

๔. การเรียนภาษาของเด็ก เด็กที่เริ่มเรียนเสียงพูดของผู้ใหญ่ มักออกเสียงไม่ตรงกับผู้ใหญ่ เช่น

พ่อ เด็กมักออกเสียงเป็น ป้อ

คุณลุง เด็กมักออกเสียงเป็น จุนยุง

เมื่อเด็กเจริญวัยขึ้น วิธีการพูดและการออกเสียงจะค่อยๆ ปรับเปลี่ยนขึ้นจนใกล้เคียงและเหมือนกับผู้ใหญ่ อาจจะมีบางลักษณะที่เด็กแก้ไขไม่ได้ เช่น คนท้องถิ่นอีสานรุ่นก่อนมักออกเสียง คำควบกล้ำไม่ได้ ตัวอย่างคำว่า ความ มักออกเสียงเป็น ควม หรือคนถิ่นเหนือ ออกเสียง ร เป็น ฮ

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรม ๑

- พิจารณาว่าคำที่พิมพ์ตัวหนาในข้อความต่อไปนี้มีความหมายต่างกับปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร
 - ให้เจ้าพนักงานช่างที่เร่งเอาสิ่งของไปเตรียม ณ **โรงพัก**ฝรั่ง แต่ ณ วันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๕ เพลาเย็นให้พร้อม (จดหมายเหตุเรื่องทูตอเมริกาเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๓)
 - เมื่อกูขึ้นใหญ่ได้สืบเก่า**เข้า** ขุนสามชนเจ้าเมืองจอตมา**ท**เมืองตาก (ศิลาจารึก หลักที่ ๑)
 - ต้มก้วยจิ้งจว ทหารอ้วนสุดมากก็จริงแต่เป็นคน**ส่ำส่อน**ไม่ชำนาญในสงคราม (สามก๊ก)
 - มะกะโทมีอายุสิบสี่สิบห้า บิดานั้นถึงแก่ความตาย มะกะโทได้เป็นนายพ่อค้า**ลูกค้า**สามสิบ หาบไปค้าเมืองสุโขทัย (ราชวิธีราช)
 - อุปมาตั้งเรียงท่อนอ้อยไว้มาก **ตามดาส**เต็มทีสถานนั้นแล (จารึกวัดศรีชุม)
 - ถ้าเจรจาครั้งหนึ่งให้**ทวน**ด้วยลวดหนึ่ง ๑๕ ที ถ้าเจรจาถึง ๒ ครั้ง ให้ทวนด้วยลวดหนึ่ง ๒๐ ที (กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๑)

๒. พิจารณาคำที่พิมพ์ตัวหนาในข้อความต่อไปนี้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

๑) พี่เผื่อผู้เฒ่าตายจากเมื่อ**เดียมแต่**ยังเล็ก (ศิลาจารึก หลักที่ ๑)

๒) เมืองสุโขทัยนี้มีสี่ปากประตูหลวง เทียร**ญ่อม**คนเบียดเสียดกันเข้ามาดูท่านเล่นเทียนเผาไฟ เมืองสุโขทัยนี้ดังจะแตก (ศิลาจารึก หลักที่ ๑)

๓) สังฆราชปราชญ์เรียนจบปริญญา**หลวง**กว่าปู่ครูในเมืองนี้ทุกคน ลูกแต่เมืองศรีธรรมราช มา (ศิลาจารึก หลักที่ ๑)

๔) **แตง**ง่ลูกสาวสองคนใส่ทองปลายแขนแหวน... (ศิลาจารึก หลักที่ ๒)

๕) เมื่อชั่วพ่อกู กู**บ่า**เรอแก่พ่อกู กู**บ่า**เรอแก่แม่กู (ศิลาจารึก หลักที่ ๑)

การเพิ่มคำในภาษาไทย

คำที่ใช้ในภาษาไทยดั้งเดิมส่วนมากจะเป็นคำพยางค์เดียว เช่น หมู กา ไก่ เขียว ดำ แดง ดี ชั่ว ปู ยา กิน นอน ฯลฯ เมื่อโลกมีวิวัฒนาการและมีสิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องมีการเพิ่มจำนวนคำเพื่อให้มีคำใช้ในการสื่อสารได้อย่างเพียงพอ วิธีการเพิ่มคำในภาษาไทย ได้แก่ การสร้างคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และการรับคำจากภาษาอื่นมาใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

คำประสม

คำประสม คือ คำที่เกิดจากการนำคำที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย ๒ คำ มารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งที่มีความหมายใหม่ และมีเค้าความหมายของคำเดิม เช่น

พ่อแม่เมือง เป็นคำประสม มีความหมายว่า “ผู้ที่ชาวเมืองยกขึ้นเป็นเจ้าเมือง” เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายของคำเดิมว่า พ่อ และ เมือง

เครื่องใน เป็นคำประสม มีความหมายว่า “อวัยวะภายในของสัตว์บางชนิด” เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายของคำเดิมว่า เครื่อง และ ใน

แก้ตัว เป็นคำประสม มีความหมายว่า “พูดหรือทำเพื่อปลดเปลื้องความผิดหรือข้อผิดพลาดของตน” เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายของคำเดิมว่า แก้ และ ตัว

ส่วนประกอบของคำประสม

๑. คำประสมที่เป็นนาม มีส่วนประกอบ ดังนี้

๑.๑ นาม + นาม เช่น

แม่นม	หญิงที่ให้นมเด็กอื่นกินนมของตนแทนแม่
หมองู	ผู้มีความชำนาญในการจับงูเห่ามาเลี้ยงเพื่อนำไปแสดง

๑.๒ นาม + นาม + นาม เช่น

นักการเมือง	ผู้ฝึกฝนในการเมือง, ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง
รถไฟฟ้า	รถไฟที่แล่นอยู่บนรางยกระดับ ไปด้วยไฟฟ้า

๑.๓ นาม + ลักษณะนาม เช่น

น้ำแข็งก้อน	น้ำแข็งชนิดที่ทำเป็นก้อนเล็กๆ
ไอศกรีมแท่ง	ไอศกรีมที่ทำเป็นแท่ง

๑.๔ นาม + กริยา เช่น

ของเล่น	ของสำหรับเด็กเล่นเพื่อให้สนุกหรือเพลิดเพลิน
หมูหัน	ลูกหมูผ่าเอาเครื่องในออก เสียบเหล็กหมุนย่างจนหนังสุกกรอบ

๑.๕ นาม + กริยา + นาม เช่น

แปรงสีฟัน	แปรงที่ใช้สำหรับทำความสะอาดฟัน
เครื่องคิดเลข	เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยมนุษย์คำนวณและแก้ปัญหาทาง

คณิตศาสตร์ให้ได้คำตอบอย่างรวดเร็ว

๑.๖ นาม + กริยา + กริยา เช่น

ใบขับขี้	ใบอนุญาตให้ขับขียานพาหนะ
บ้านจัดสรร	กลุ่มบ้านซึ่งรัฐหรือเอกชนเป็นผู้ลงทุนสร้างให้ก่อน โดยยอมให้

ผู้ซื้อผ่อนชำระได้

๑.๗ นาม + विशेषณ์ เช่น

แก๊งเผด็จ	แก๊งพวกหนึ่ง ปรุ้งด้วยเครื่องเผด็จร้อนเช่นเครื่องเทศ กะทิ มีรสเผด็จ
ไข่เค็ม	ไข่ที่ต้องนำเกลือ, ไข่ที่พอกด้วยขี้เถ้าหรือเกลือผสมเกลือ มักทำ

จากไข่เป็ด มีรสเค็ม

๑.๘ นาม + บุพบท + นาม เช่น

คนหลังเขา	คนที่ไม่ทันความเจริญของโลก
หนังสือกลางแปลง	หนังสือกลางที่โล่งแจ้งโดยไม่ต้องอาศัยโรงหนังสือ

๑.๙ กริยา + กริยา เช่น

กันสาด	เพิงที่ต่อขยายคาสำหรับกันฝน
--------	-----------------------------

ห่อหมก ชื่อกับข้าวชนิดหนึ่ง ใช้น้ำพริกกับเนื้อปลาเป็นต้นกวนกับน้ำกะทิ มีผักรองแล้วห่อหนึ่ง

๑.๑๐ กริยา + นาม เช่น

เท้าแขน	ส่วนของเก้าอี้สำหรับวางแขน
รองพื้น	เครื่องสำอางประเภทหนึ่ง ใช้ทาผิวหน้าก่อนผัดแป้ง

๑.๑๑ บุพบท + นาม เช่น

ในหลวง	พระมหากษัตริย์
ใต้เท้า	คำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วยอย่างเคารพ (เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๒)

๒. คำประสมที่เป็นกริยา มีส่วนประกอบ ดังนี้

๒.๑ นาม + กริยา + นาม เช่น

น้ำท่วมปาก	พูดไม่ออกเพราะเกรงจะมีภัยแก่ตนหรือผู้อื่น
------------	---

๒.๒ กริยา + กริยา เช่น

เสียรู้	แพ้เพราะโง่กว่าเขาหรือไม่ทันชั้นเชิงเขา
---------	---

๒.๓ กริยา + นาม เช่น

ปิดปาก	ไม่พูด, ทำให้ไม่ได้พูด
--------	------------------------

๒.๔ กริยา + นาม + กริยา เช่น

ตีบทแตก	แสดงได้สมบทบาท
---------	----------------

๒.๕ กริยา + विशेषณ์ เช่น

รู้ทัน	รู้ถึงเหตุการณ์หรือความคิดของบุคคลอื่นไม่พลั้งพลาดเสียเปรียบ
--------	--

๒.๖ กริยา + บุพบท + นาม เช่น

ดีท้ายครีว	เข้าติดต่อดีสันททางภรรยา (มักใช้ในทางขู่ว่า)
------------	--

๓. คำประสมที่เป็นวิเศษณ์ มีส่วนประกอบ ดังนี้

๓.๑ นาม + นาม เช่น

เหยี่ยวข่าว	นักข่าว, คนที่หาข่าวได้รวดเร็วเป็นพิเศษ
-------------	---

๓.๒ นาม + กริยา เช่น

ตาค้าง	อาการที่ตาเหลือกขึ้นและไม่กลับลงมาตามเดิม
--------	---

๓.๓ นาม + วิเศษณ์ เช่น

ปากหวาน	พูดจาไพเราะ (มักใช้ในทางที่ล่อใจหรือไม่จริงใจ)
---------	--

๓.๔ กริยา + นาม เช่น

หมดตัว	สิ้นเนื้อประดาตัว
--------	-------------------

๓.๕ กริยา + กริยา เช่น

กินขาด ดึกว่ามาก, เห็นอู่มาก, ชนะเด็ดขาด

๓.๖ บุพพท + นาม เช่น

ใต้ดิน ไม่เปิดเผย, ไม่ถูกกฎหมาย

ลักษณะความหมายของคำประสม

คำประสมมีความหมายเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. มีความหมายเปรียบเทียบ เช่น

ไก่อ่อน คนที่ไม่เจนโลก มักจะเปลี่ยงปล้ำแก่ผู้อื่น
 แกะดำ คนที่ทำอะไรผิดเพื่อนผิดฝูงในกลุ่มนั้น ๆ (ใช้ในทางไม่ดี)
 คางเหลียง ป่วยหรือบาดเจ็บมากจนแทบเสียชีวิต
 ดอกฟ้า หญิงที่ถือว่ามีความสูงศักดิ์กว่าชายที่หมายปอง
 นกต่อ คนที่ทำหน้าที่ติดต่อกับหรือชักจูงหลอกล่อคนอื่นให้หลงเชื่อ
 มือกาบ ผู้ที่เก่งหรือชำนาญในทางลวงกระเป๋, ผู้ชำนาญในการหยิบฉวยสิ่งของ
 ของผู้อื่นติดมือไปเมื่อเจ้าของเผลอ

๒. มีความหมายเฉพาะ เช่น

ข้าวต้มมัด, ชื่อขนมชนิดหนึ่ง ทำจากข้าวเหนียว นำไปมัดกับกะทิ ปูรงรสหวานเค็ม
 ข้าวต้มมัด น้อยๆ หุ้มไส้กล้วย หรือไส้อื่น ๆ ห่อด้วยใบตองแล้วนำไปนึ่ง
 มวยปล้ำ กีฬาต่อสู้ด้วยมือเปล่าอย่างหนึ่ง คู่ต่อสู้ต้องพยายามทำให้อีกฝ่ายล้มลง
 จนไหลด้านหลังทั้ง ๒ ข้างและพื้นตลอดช่วงเวลาที่กำหนดจึงจะเป็นฝ่ายชนะ
 ห่อหมก ชื่อกับข้าวชนิดหนึ่ง ใช้เนื้อปลาผสมกับน้ำพริกและกะทิ กวนให้เข้ากัน แล้ว
 ห่อด้วยใบตองแล้วนึ่ง
 หัวคะแนน ผู้รับหาคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 เข็มฉีดยา เข็มที่ใช้สำหรับฉีดยา
 ที่จอดรถ บริเวณที่ใช้สำหรับจอดรถ
 ผ้าปูโต๊ะ ผ้าที่ใช้สำหรับปูโต๊ะ
 ยางลบ ยางที่ใช้ลบรอยดินสอ

อย่างไรก็ดี คำประสมบางคำอาจมีความหมาย ๒ อย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

งูพิษ	หมายถึง	งูประเภทหนึ่งที่มีพิษ	ความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม
งูพิษ	หมายถึง	ผู้ที่มีพิษสงสามารถทำร้ายผู้อื่นได้เช่นเดียวกับงูพิษ	ความหมายเปรียบเทียบ
ดินผี	หมายถึง	ส่วนของจักรที่ใช้กดผ้าเวลาเดินจักร ยกขึ้นลงได้	ความหมายเฉพาะ
ดินผี	หมายถึง	ผู้ที่ขับรถเร็วจนนำหวิดเสียวและไม่รักษากฎจราจร	ความหมายเปรียบเทียบ

คำซ้อน

คำซ้อน คือ คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำจะมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันก็ได้

ประเภทของคำซ้อน

คำซ้อนแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ การนำคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน ทำให้เกิดความหมายใหม่หรือความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม แบ่งออกเป็น ๔ ชนิด คือ

๑.๑ ซ้อนกันแล้วความหมายเหมือนเดิม หรือชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น

ดูแล มากหลาย เลือกเฟ้น ว่างเปล่า สูญหาย ก่อสร้าง

๑.๒ ซ้อนกันแล้วความหมายแคบหรือเฉพาะเจาะจงมากกว่าคำเดิม เช่น

ปากคอ ญาติโยม ดื้อดึง หนัดา หยิบยืม หัวหู

๑.๓ ซ้อนกันแล้วความหมายกว้างกว่าเดิม เช่น

ขัดถู ข้าวปลา ถ้วยชาม ฟืนฟาง ทรัพย์สิน หลักฐาน

๑.๔ ซ้อนกันแล้วความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ขวากหนาม คำจูน ลูตติ่ม เตือนร้อน เต็ดขาด กตขี่

๒. คำซ้อนเพื่อเสียง คือ การนำคำมูลที่มีความหมายและเสียงใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน เพื่อให้เกิดเสียงคล้องจอง เช่น

แข่งขัน	โครคราม	งอแง	จู้จี้	ชิงชัง
ทีกัก	โยกเยก	รุ่มร่าม	ลามปาม	ห้องหับ

จำนวนคำในคำซ้อน

เมื่อพิจารณาจำนวนคำที่นำมาซ้อนกัน มีทั้ง ๒ คำ และ ๔ คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. คำซ้อน ๒ คำ คือ คำซ้อนที่ประกอบด้วยคำ ๒ คำ เช่น

แก่งกล้า	ข่มเหง	ค้ำคา	ใจคอ	ช่องทาง
ตัดขาด	บ้านเมือง	بيبัน	วิวควาย	ว่างเว้น

๒. คำซ้อน ๔ คำ คือ คำซ้อนที่ประกอบด้วยคำ ๔ คำ อาจมีบางคำที่มีมากกว่า ๑ พยางค์ ก็ได้ คำซ้อน ๔ คำ แบ่งออกเป็น

๒.๑ คำซ้อน ๔ คำเรียงกัน เช่น

กุ่มหอยปูปลา ช่างม้าวัวควาย ดิ้นลึกหนามาง เสือสิงห์กระตึงแรด

๒.๒ คำซ้อน ๔ คำ ที่แยกเป็น ๒ คู่ มักมีเสียงคล้องจองระหว่างพยางค์ที่ ๒ กับ ๓ เช่น

ทุกซ์โสโครกภัย เย็บปักถักร้อย รวบรัดตัดความ ใส่ร้ายป้ายสี

๒.๓ คำซ้อน ๔ คำ ที่มีคำที่ ๑ กับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๒ กับคำที่ ๔ ซ้ำกัน เช่น

ปากหอยปากปู อ่อนนอกอ่อนใจ กินดีอยู่ดี คิดใหม่ทำใหม่

วิธีสร้างคำซ้อน

คำที่นำมาซ้อนกันอาจเป็นคำไทยซ้อนกับคำไทย คำไทยซ้อนกับคำต่างประเทศ และคำต่างประเทศซ้อนกันเอง ดังนี้

๑. คำไทยซ้อนกับคำไทย เช่น

ไทยกลาง+ไทยกลาง	ไทยกลาง+ไทยถิ่น
กุ่ม	เข็ดหลาบ (หลาบ เป็นภาษาถิ่นใต้ หมายถึง เข็ด)
เดือดร้อน	ทองคำ (คำ เป็นภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง ทอง)
บ้านเมือง	ไทยถิ่น+ไทยกลาง
เย็บปัก	อดทน (อด เป็นภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง ทน)
ปากคอ	แปดเปื้อน (แปด เป็นภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง เปื้อน)

๒. คำไทยซ้อนกับต่างประเทศ แบ่งออกเป็น

๒.๑ คำไทยซ้อนกับคำภาษาบาลี-สันสกฤต เช่น

ไทย+บาลี	บาลี+ไทย	ไทย+สันสกฤต	สันสกฤต+ไทย
แก่นสาร	เชื้อชาติ	ชาคศพ	นัยน์ตา
ร่างกาย	สาปแช่ง	ผิวพรรณ	ทรัพย์สิน
รากฐาน	สูญเสีย	สังสติด	พรรคพวก

๒.๒ คำไทยซ้อนกับคำภาษาเขมร เช่น

ไทย+เขมร	เขมร+ไทย
โง่เขลา	ทรวงอก
แบบฉบับ	พรมแดน
ยกเลิก	แสวงหา

๒.๓ คำไทยซ้อนกับคำภาษาจีน เช่น

ไทย+จีน	จีน+ไทย
กักตุน	เก็กท่า
ซื้อแซ่	ห้างร้าน
ต้มตุ๋น	หุ้นส่วน

๒.๔ คำไทยซ้อนกับคำภาษาอังกฤษ เช่น

ไทย+อังกฤษ
แจกฟรี
ท้อแป๊บ
แบบฟอร์ม
พักเบรก

๓. คำต่างประเทศซ้อนกัน แบ่งออกเป็น

๓.๑ คำภาษาบาลี-สันสกฤตซ้อนกัน เช่น

บาลี+บาลี	บาลี+สันสกฤต	สันสกฤต+บาลี	สันสกฤต+สันสกฤต
กิจธุระ	ญาติมิตร	พระสงฆ์	เคราะห์กรรม
ภัยอันตราย	เวรกรรม	ยักษมาร	วิพากษ์วิจารณ์
รชชาติ	เหตุการณ์	ฤกษ์ยาม	ศักดิ์ศรี

๓.๒ คำภาษาเขมรซ้อนกัน เช่น

เขมร+เขมร
เฉลิมฉลอง
เดินเหิน
ดำเนินคดี
ละเอียดลอ

๓.๓ คำภาษาบาลีซ้อนกับคำภาษาเขมร เช่น

บาลี+เขมร
พละกำลัง
สุขสงบ

บาลี+เขมร

ภูมิลำเนา

รูปทรง

๓.๔ คำภาษาเขมรซ้อนกับคำภาษาสันสกฤต เช่น**เขมร+สันสกฤต**

ชนบประเพณี

วิจิตรบรรจง

สรองสนาน

เสปียงอาหาร

๓.๕ คำภาษาจีนซ้อนกัน เช่น**จีน+จีน**

พะบู๊

เฮงชวย

คำซ้ำ

คำซ้ำ คือ คำที่เกิดจากการนำคำมูลซึ่งส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียวมาซ้ำกัน เช่น เด็กๆ บ่ายๆ ซ้ำๆ คำๆ ในการเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกเขียนแทนคำที่ซ้ำ

การออกเสียงคำซ้ำ

การออกเสียงคำซ้ำแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. คำซ้ำที่ไม่เปลี่ยนเสียง ถ้าคำเดิมเป็นคำพยางค์เดียวจะลงเสียงหนักที่พยางค์หลัง เหมือนคำ ๒ พยางค์ เช่น หลานๆ ใครๆ สวยๆ ถ้าคำเดิมเป็นคำ ๒ พยางค์ หรือคำหลายพยางค์ เมื่อเป็นคำซ้ำก็จะออกเสียงเหมือนคำเดิมเพิ่มอีกครั้งหนึ่ง เช่น พอดีๆ สบายๆ ระเบียบๆ

๒. คำซ้ำที่เปลี่ยนเสียง คำซ้ำที่เน้นความหมายหรือความรู้สึก จะเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์หน้าให้สูงขึ้น และจะซ้ำคำโดยไม่ใช้ไม้ยมก เช่น

คุณแม่ของเธอเป็นผู้ดีผู้ดี

ผู้หญิงคนนี้ทำทางนางเอ็กนางเอก

ผู้ชายคนนั้นแต่งตัวจิกโกจิกโก

ชนิดและความหมายของคำซ้ำ**๑. คำนาม** คำนามที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้**๑.๑ มีความหมายเป็นพหูพจน์** เช่น

เพื่อน ๆ ของฉันชอบเล่นบาสเกตบอล

วันนี้คุณลุงจะพาหลาน ๆ ไปเที่ยว

๑.๒ มีความหมายคล้ายอย่างนั้น มีลักษณะทำนองนั้น เช่น

ทำไมเธอถึงทำตัวอย่างกับเด็ก ๆ

แกงขามนี้น่าจะเสีย เพราะน้ำแกงเป็นยาง ๆ แล้ว

๑.๓ มีความหมายเน้น เช่น

เขาเพิ่งผ่าตัดที่คอ ตอนที่จึงกินได้แต่อาหารน้ำ ๆ

ลูกสาวเธอเรียนเก่งเก่ง

๒. คำสรรพนาม คำสรรพนามที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้**๒.๑ มีความหมายเป็นพหูพจน์** เช่น

หนู ๆ ทั้งหลายเจ็บเสียงหน่อยจะ

คุณ ๆ อยากจะกินอะไรก็สั่งได้เลย

๒.๒ มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น

ฉันเป็นคนกินง่าย อะไร ๆ ก็กินได้ทั้งนั้น

ใคร ๆ ก็รู้ว่าเขาเป็นคนมีน้ำใจ

๓. คำลักษณนาม คำลักษณนามส่วนมากจะซ้ำได้ และมักมีคำว่า “เป็น” อยู่ด้วย คำลักษณนามที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้

๓.๑ มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น

เขากินกล้วยได้เป็นทวี ๆ

คุณนายบ้านนั้นมีชุดผ้าไหมเป็นตู้ ๆ

๓.๒ มีความหมายว่าแยกที่ละส่วนและเป็นพหูพจน์ เช่น

แม่ค้าดักแกงเป็นถุง ๆ เพื่อเตรียมไว้ขาย

พ่อครัวหันเนื้อเป็นชิ้น ๆ

๔. คำกริยา คำกริยาที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้**๔.๑ มีความหมายว่าหลายครั้งและต่อเนื่อง** เช่น

เขาได้แต่พูด ๆ แต่ก็ไม่เห็นทำ

ฉันเดิน ๆ อยู่ก็มีคนวิ่งมาชน

๔.๒ มีความหมายว่าหลายครั้ง เช่น

ฝึก ๆ ไปเดี๋ยวก็จะชำนาญเอง

เตือน ๆ เขาบ้าง เดี่ยวนี้ชักจะมาทำงานสายบ่อย

๔.๓ เน้นความหมายของกริยานั้น เช่น

เร็ว ๆ เข้าเดี๋ยวไม่ทันรถไฟ

กิน ๆ เข้าไปเถอะอย่าเรื่องมาก

๔.๔ มีความหมายเบาลง เช่น

ฉันยังเพื่อย ๆ ไม่ค่อยมีแรง

เพื่อนยังเคื่อง ๆ ฉันอยู่ที่ไม่ได้ไปงานเลี้ยงรุ่น

๕. คำช่วยกริยา คำช่วยกริยาที่นำมาซ้ำได้ เช่น จวน เกือบ คล้าย ค่อย เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายเบาลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขาเกือบ ๆ จะเสียชีวิตหลังจากถูกรถชน

ฉันรู้สึกคล้าย ๆ ว่าเป็นลม

๖. คำบุพบท คำบุพบทที่นำมาซ้ำได้มักเป็นคำบุพบทบอกสถานที่ เช่น ริม แถว ข้าง ใกล้ เมื่อซ้ำแล้วมักจะมีคำเฉพาะเจาะจง ไม่กำหนดบริเวณแน่ชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บ้านของเขาน่าจะอยู่แถว ๆ นี้

ฉันชอบกินก๋วยเตี๋ยวร้านข้าง ๆ โรงเรียน

๗. คำวิเศษณ์ คำวิเศษณ์ที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้

๗.๑ มีความหมายบอกความหนัก หรือทำซ้ำ เกิดซ้ำ เช่น

คุณยายของฉันไปทำบุญเสมอ ๆ

เธอพูดซ้ำ ๆ หนอย ฉันฟังไม่ทัน

๗.๒ มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง หรือไม่กำหนดแน่ชัดลงไป เช่น

ฉันเจอเขาที่ตลาดเมื่อตอนบ่าย ๆ

ตอนสาย ๆ รถจะติดมากกว่าตอนเช้า

๘. คำบอกจำนวน คำบอกจำนวนที่นำมาซ้ำได้มักเป็นตัวเลขจำนวนหลัก เช่น สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน และมักจะใช้กับคำว่า “เป็น” เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้

รถยนต์ที่เขาซื้อมาราคาเป็นล้าน ๆ

การแข่งขันฟุตบอลครั้งนี้มีผู้เข้าชมเป็นหมื่น ๆ คน

๙. คำบอกลำดับ คำบอกลำดับที่นำมาซ้ำ เช่น หน้า หลัง แรก ท้าย เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายไม่เจาะจง เช่น

ฉันชอบนั่งเรียนแถวหน้า ๆ

เขาเดินทางมาถึงที่นี่เป็นคนแรก ๆ

๑๐. คำหน้าจำนวน คำหน้าจำนวนที่นำมาซ้ำได้ เช่น เกือบ ราว เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายไม่แน่นอน ใช้เมื่อผู้พูดไม่แน่ใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นักบาสเกตบอลคนนั้นสูงเกือบ ๆ ๖ ฟุต

ฉันไปถึงโรงเรียนราว ๆ ๗ โมง

๑๑. คำหลังจำนวน คำหลังจำนวนที่นำมาซ้ำได้ เช่น พอดี เต็ม กว่า เศษ เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้

๑๑.๑ มีความหมายเน้น เช่น

ห้องประชุมนี้จุคนได้ ๕๐๐ คนพอดี ๆ

เขาพักฟื้นอยู่ที่โรงพยาบาล ๑ สัปดาห์เต็ม ๆ

๑๑.๒ มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น

ฉันใช้เวลานั่งเครื่องบิน ๗ ชั่วโมงกว่า ๆ

ผู้ชายคนนั้นอายุ ๕๐ เศษ ๆ

คำซ้ำที่เปลี่ยนความหมาย

เมื่อพิจารณาคำที่ปรากฏในภาษาไทยแล้วจะพบว่า คำที่มีรูปซ้ำบางคำมีความหมายต่างไปจากคำที่ไม่ซ้ำ เช่น

เขาทำงานชิ้นนี้แบบलग ๆ

ฉันพูดภาษาอังกฤษได้แบบงู ๆ ปลา ๆ

อยู่ ๆ ผู้หญิงคนนั้นก็เดินเข้ามาทักฉัน

ไป ๆ มา ๆ เขาก็กลับมาทำงานที่บริษัทเดิม

เรื่องกล้วย ๆ แค่นี้เธอก็ทำให้เป็นเรื่องยากไปได้

เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เธอสั่งไว้เพิ่งส่งมาถึงสด ๆ ร้อน ๆ

ฉันเห็นเขาทำงานวิจัยชิ้นนี้มาตั้งนาน แต่กลับเลิกทำเสียดื้อ ๆ

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรม ๒

๑. อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ให้เข้าใจ

๑) คำซ้ำ

๒) คำซ้อน

๓) คำประสม

๒. ช่วยกันบอกว่าคำซ้ำต่อไปนี้มีลักษณะตรงกับตัวเลือกใด

ก. ความหมายเป็นพหูพจน์

ข. ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม

ค. ความหมายไม่เจาะจง

ง. เน้นความรู้สึก

ข้างๆ ญาติๆ พี่นๆ ลวกๆ แฉวๆ คำๆ รวยรวย เพื่อนๆ
ใกล้ๆ ดีดี พี่ๆ น้องๆ สดๆ ร้อนๆ ส่งๆ เข้าๆ เก้งเก้ง

๓. ยกตัวอย่างคำที่มักใช้เป็นคำซ้ำมา ๕ คำ อธิบายความหมายของคำและแต่งประโยคประกอบเป็นตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ฉอดๆ หมายถึง อาการที่พูดหรือเถียงไม่หยุดปาก
แม้มักเตือนด้วยความหวังดีลูกกลับเถียงฉอดๆ

๔. พิจารณาคำต่อไปนี้ว่าเป็นคำซ้อนหรือไม่

ชื่อสัตย์	รถเมล์	ว่างเปล่า	ต้อตึง	เลือดร้อน	พลัดพราก
ผิวพรรณ	เจ้านาย	เด็ดขาด	ยกเล็ก	ราชวัง	ยั้งยืน
หน้าตา	เชื้อชาติ	ของโปรด	คำจูน	ข้าวปลา	เหตุผล

๕. หากคำมาประสมกับคำแรกที่กำหนดให้ เพื่อให้ได้คำใหม่เป็นคำประสม

ตัวอย่าง

เครื่อง	เครื่องบิน	เครื่องร้อน	เครื่องเล่น	เครื่องครัว	เครื่องเขียน	เครื่องยนต์
---------	------------	-------------	-------------	-------------	--------------	-------------

น้ำ บ้าน ช่าง ฝี่ หมอ ลูก ของ ใจ การ กิน

๖. ชีตเส้นใต้คำซ้อนและคำประสมในข้อความต่อไปนี้

- ๑) ขนมหอมสมกับน้ำยา
- ๒) แม่ลงแม่บินเข้ากองไฟ
- ๓) ตัวเป็นขี้ข้า อย่าให้ผ้าเหม็นสาบ
- ๔) ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ
- ๕) “เขาย่อมเปรียบเทียบกับความเมื่อยามรัก แต่น้ำผักต้มขมขมว่าหวาน
ครั้นจิตจางห่างเหินไปเนิ่นนาน แต่น้ำตาลก็ว่าเปรี้ยวไม่เหลือแล้ว”

๗. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

คำประสมบางคำแสดงลักษณะของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น มดแดง หวานเย็น บางคำแสดงหน้าที่ของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น ไม้แขวนเสื้อ ผ้าเช็ดหน้า บางคำแสดงว่าสิ่งที่กล่าวถึงทำมาจากอะไร เช่น น้ำตาลโตนด น้ำส้มคั้น ให้รวบรวมคำประสมตามลักษณะที่กล่าวมานี้ ๒๐ คำ และพิจารณาว่าคำประสมแต่ละคำเป็นคำชนิดใด และมีความหมายอย่างไร

คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

การเพิ่มคำในภาษาอีกอย่างหนึ่ง คือ การรับคำภาษาต่างประเทศมาใช้ สาเหตุที่มีการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยมีดังนี้

๑. เกิดจากความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตใกล้เคียงกัน เช่น เขมร จีน มลายู มอญ
 ๒. เกิดจากการติดต่อค้าขายกัน เช่น จีน มลายู อังกฤษ โปรตุเกส ฝรั่งเศส สเปน
 ๓. เกิดจากความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและศาสนา เช่น วัฒนธรรมอินเดีย เขมร จีน ศาสนา พุทธ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม
 ๔. เกิดจากความสัมพันธ์ทางการทูต เช่น โปรตุเกส
 ๕. เกิดจากความเจริญทางด้านการศึกษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น
- หน่วยการเรียนรู้นี้จะกล่าวถึงการยืมคำภาษาต่างประเทศที่มีใช้อยู่มากในภาษาไทย ได้แก่ ภาษาบาลีและสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาชวา-มลายู ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ

คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤต

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมและภาษาจากประเทศอินเดีย ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ชาวอินเดียได้เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้ นำอารยธรรมอินเดียทั้งด้านความเชื่อ ศาสนา ภาษา ฯลฯ เข้ามาเผยแพร่ ดังนั้น ภาษาบาลีและสันสกฤตซึ่งเป็นภาษาที่สำคัญของอินเดีย จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาของชาติต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในศิลาจารึกศิลาจารึกหลักที่ ๑ ซึ่งเป็นหลักฐานเก่าแก่ที่สุดที่เขียนด้วยอักษรไทย พบว่ามีคำภาษาบาลีและสันสกฤตอยู่ในจารึก เช่น ศีล ทาน ศาสนา ปราชญ์ พระพุทธรูป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสมัยสุโขทัยภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากแล้ว เมื่อพิจารณาคำศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตในงานเขียนสมัยแรกๆ ของไทยทำให้เชื่อได้ว่า การยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้เป็นเพราะความจำเป็นอันเนื่องมาจากการรับความเชื่อทางศาสนา คือ ศาสนาฮินดู (สันสกฤต) และศาสนาพุทธ (บาลี)

การยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย

๑. ยืมคำภาษาบาลีหรือสันสกฤตภาษาใดภาษาหนึ่งมาใช้ ดังนี้

๑.๑ ยืมแต่คำภาษาบาลี เช่น

กัฐา (ไทย)	←	กัฐา (บาลี)	กัฐา (สันสกฤต)
ขันติ (ไทย)	←	ขันติ (บาลี)	กษานติ (สันสกฤต)
ญาติ (ไทย)	←	ญาติ (บาลี)	ชญาติ (สันสกฤต)
ทัพพี (ไทย)	←	ทัพพี (บาลี)	ทรวี (สันสกฤต)
ปฤชณ (ไทย)	←	ปฤชณ (บาลี)	ปฤชณ (สันสกฤต)

๑.๒ ยืมแต่คำภาษาสันสกฤต เช่น

ทวิชัย (ไทย)	←	ทวิชัย (สันสกฤต)	ทวิชัย (บาลี)
ปรารภ (ไทย)	←	ปรารภ (สันสกฤต)	ปรารภ (บาลี)
พยายาม (ไทย)	←	พยายาม (สันสกฤต)	พยายาม (บาลี)
วิฤต (ไทย)	←	วิฤต (สันสกฤต)	วิฤต (บาลี)
สตติ (ไทย)	←	สตติ (สันสกฤต)	สตติ (บาลี)

๒. ยืมทั้งคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ ดังนี้

๒.๑ ยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในความหมายเดียวกัน เช่น

รุกข์ (บาลี)	-	ต้นไม้	พฤษ (สันสกฤต)	-	ต้นไม้
วิชา (บาลี)	-	ความรู้	วิทยา (สันสกฤต)	-	ความรู้
สัจจะ (บาลี)	-	ความจริง	สัตย์ (สันสกฤต)	-	ความจริง
อิทธิ (บาลี)	-	อำนาจศักดิ์สิทธิ์	ฤทธิ์ (สันสกฤต)	-	อำนาจศักดิ์สิทธิ์

๒.๒ ยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในความหมายที่แตกต่างกัน เช่น

กีฬา (บาลี)	-	กิจกรรมหรือการเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือเพื่อความแข็งแรงของร่างกาย
กรีฑา (สันสกฤต)	-	กีฬาประเภทหนึ่ง แบ่งออกเป็นประเภทลู่อและประเภทลาน
เขต (บาลี)	-	แดนที่กำหนดขีดคั่นไว้, เวลาที่กำหนดขีดคั่นไว้
เกษตร (สันสกฤต)	-	ที่ดิน, พืช, นา, ไร่
สิกขา (บาลี)	-	ข้อที่จะต้องศึกษา, ข้อที่จะต้องปฏิบัติ, การศึกษาเล่าเรียน
ศึกษา (สันสกฤต)	-	การเล่าเรียน ฝึกฝน และอบรม
อัจฉริยะ (บาลี)	-	วิเศษน่าอัศจรรย์, มีความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับปกติมาก
อัจฉรย์ (สันสกฤต)	-	แปลก, ประหลาด

การใช้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย

๑. ใช้เป็นคำทั่วไป คำภาษาบาลีและสันสกฤตส่วนมากยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทยทั่วไป เนื่องจากเป็นคำที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยไม่อาจหาคำอื่นที่กะทัดรัด สื่อความหมายได้ดีเท่ามาใช้แทนได้ คำที่เรารับเข้ามาเป็นคำศัพท์ที่ใช้อยู่ในวงคำศัพท์ต่างๆ แทบทุกวงศัพท์ ดังนี้

๑.๑ ใช้เป็นชื่อเรียกพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ เช่น

กรรมกร (สันสกฤต)	กรรมกร	จำปา (บาลี, สันสกฤต)	จำปา
ตาล (บาลี, สันสกฤต)	ตาล	ชมพู (บาลี, สันสกฤต)	ชมพู
พุทรา (บาลี, สันสกฤต)	พุทรา	หงส์ (บาลี, หงส์; สันสกฤต)	หงส์

๑.๒ ใช้เป็นชื่อเรียกวัน ดาวนพเคราะห์ และจักรราศี เช่น

พฤหัสบดี (สันสกฤต)	ศุกร์	ศุกร์ (สันสกฤต)	ศุกร์
เสาร์ (สันสกฤต)	เสาร์	อาทิตย์ (สันสกฤต)	อาทิตย์
กุมภ์ (บาลี, สันสกฤต)	กุมภ์	มีน (บาลี, สันสกฤต)	มีน
เมษ (สันสกฤต)	เมษ	พฤษภาคม (สันสกฤต)	พฤษภาคม

๑.๓ ใช้เป็นชื่อเรียกอัญมณี เช่น

นิล (บาลี, สันสกฤต)	นิล	เพชร (สันสกฤต)	เพชร
ไพฑูรย์ (สันสกฤต)	ไพฑูรย์	มรกต (สันสกฤต)	มรกต

๑.๔ ใช้เป็นศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา เช่น

กรรม (สันสกฤต)	กรรม	กิลเลส (บาลี)	กิลเลส
นรก (บาลี, สันสกฤต)	นรก	บาป (บาลี, สันสกฤต)	บาป
บุญ (บาลี)	บุญ	เปรต (สันสกฤต)	เปรต
วิญญาน (บาลี)	วิญญาน	สวรรค์ (สันสกฤต)	สวรรค์

๑.๕ ใช้เป็นชื่อเรียกปรากฏการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติ เช่น

มหาสมุทร (สันสกฤต)	มหาสมุทร	เมฆ (บาลี, สันสกฤต)	เมฆ
ฤดู (สันสกฤต)	ฤดู	เวลา (บาลี, สันสกฤต)	เวลา
หิมะ (บาลี, สันสกฤต)	หิมะ	อากาศ (สันสกฤต)	อากาศ

๑.๖ ใช้เป็นศัพท์ทางการศึกษา เช่น

คณะ (บาลี, สันสกฤต)	คณะ	ครู (บาลี, ครู; สันสกฤต)	ครู
คุณ (บาลี, สันสกฤต)	คุณ	นิสิต (บาลี)	นิสิต
เลข (บาลี, สันสกฤต)	เลข	วิชา (บาลี)	วิชา
ศึกษา (สันสกฤต)	ศึกษา	หาร (บาลี, สันสกฤต)	หาร

๑.๗ ใช้เป็นศัพท์ทางการปกครอง เช่น

กษัตริย์ (สันสกฤต)	กษัตริย์	ชาติ (บาลี, สันสกฤต)	ชาติ
--------------------	----------	----------------------	------

ทวีป (สันสกฤต ทวีป)	ทูต (บาลี, สันสกฤต ทูต)
ประเทศ (สันสกฤต ปรเทศ)	ราชินี (บาลี ราชินี)
ศตวรรษ (สันสกฤต ศตวรรษ)	ศาล (สันสกฤต ศาล)

๒. ใช้เป็นศัพท์ในวรรณคดี เนื่องจากภาษาบาลีและสันสกฤตมีคำพ้องความหมายเป็นจำนวนมาก เมื่อภาษาไทยยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ ทำให้ภาษาไทยมีคำพ้องความหมายเป็นจำนวนมากไปด้วย เช่น

นก	ทิวช (บาลี, สันสกฤต ทิวช) ปักษี (สันสกฤต ปักษี) วิหค (สันสกฤต วิหค) ศกุน (สันสกฤต ศกุน) สกุน (บาลี สกุน) ฯลฯ
ผู้หญิง	ดรุณี (บาลี, สันสกฤต ดรุณี) นารี (บาลี, สันสกฤต นารี) ยุกา (บาลี, สันสกฤต ยุก) สุตา (บาลี, สันสกฤต สุตา) อนงค์ (สันสกฤต อนงค์) ฯลฯ

๓. ใช้เป็นคำทางการ คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตบางคำใช้เป็นคำที่เป็นทางการทั้งในการเขียนและการพูด เช่น

คำที่เป็นทางการ	คำที่ไม่เป็นทางการ
มนุษย์ (สันสกฤต มนุษย)	คน
ฉาปนกิจ (บาลี ฉาปนกิจจ)	เผาศพ
มารดา (บาลี มาตา, สันสกฤต มาตฤ)	แม่
สุกร (บาลี สุกร)	หมู
ศิระะ (สันสกฤต ศิระน)	หัว
สุรา (บาลี, สันสกฤต สุรา)	เหล้า
ปัสสาวะ (บาลี ปัสสาว)	ฉี่

๔. ใช้เป็นคำราชาศัพท์ คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตบางคำใช้เป็นคำราชาศัพท์ เช่น

ประสูติ	เกิด (สันสกฤต ปรสูติ)
สวรรคต	ตาย (สันสกฤต สวรรคต)
ประจวบ	เจ็บป่วย (สันสกฤต ปรจวบ)
พักตร์	หน้า (สันสกฤต วกฺตร)
นลาฏ	หน้าผาก (บาลี, สันสกฤต นลาฏ)
เสโท	เหงื่อ (บาลี, สันสกฤต เสโท)

๕. ใช้สร้างศัพท์บัญญัติ คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตนิยมนำมาใช้เป็นศัพท์บัญญัติ หรือใช้สร้างศัพท์บัญญัติ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้รูปคำภาษาอังกฤษหรือภาษาตะวันตกอื่นโดยตรง เช่น

เกษตรกร	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	agriculturist
เกียรติยศ	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	honour
รัฐมนตรี	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	minister

ราชนาวี	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	royal navy
สมมาตร	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	symmetry
สัญลักษณ์	บัญญัติเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า	symbol

กิจกรรม ๓

๑. บอกเหตุผลที่ภาษาไทยมีคำภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาปะปนจำนวนมาก
๒. คำต่อไปนี้ภาษาเดิมมีรูปร่างอย่างไร เราใช้ในความหมายต่างหรือตรงกับความหมายในภาษาเดิมอย่างไร จงอธิบาย

อธิษฐาน ทรัพย์ ลัทธิ นานัปการ กีฬา

๓. พิจารณาคำต่อไปนี้ว่าเป็นภาษาบาลีหรือสันสกฤต พร้อมทั้งบอกรูปคำของอีกภาษาหนึ่ง

ปัจจุบัน ภาระ พิศवास เสมหะ นิमित

๔. รวบรวมคำภาษาบาลีและสันสกฤตจากสื่อสิ่งพิมพ์มาคนละ ๑๐ คำ พร้อมทั้งบอกความหมาย

คำยืมภาษาเขมร

ประเทศไทยกับเขมรมีอาณาเขตติดต่อกันจึงมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภาษาซึ่งกันและกัน ในศิลาจารึกหลักที่ ๑ พบว่ามีคำภาษาเขมรปะปนอยู่บ้างแล้ว เช่น บำเรอ ตระพัง ทรง โอย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยกับเขมรมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัยจึงได้เกิดการยืมคำกันใช้ โดยส่วนใหญ่คนไทยยืมภาษาเขมรมาใช้ในรูปคำราชาศัพท์และศัพท์ในวรรณคดี

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาคนไทยก็ยังยืมคำจากภาษาเขมรมาใช้เป็นจำนวนมาก ดังปรากฏหลักฐานในวรรณคดีเรื่องต่างๆ เช่น มหาชาติคำหลวง ลิลิตพระลอ กำสรวลโคลงตัน สมุทรโฆษคำฉันท์

การยืมคำภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทย

การยืมคำภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทยมีลักษณะ ดังนี้

๑. ยืมภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทยโดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปและเสียง เช่น

คำที่ใช้	คำเขมร	ความหมาย
กระท่อม	ขุทุม	กระท่อม
กะทิ	ขุทิส	กะทิ
โปรด	โปรส	ช่วยเหลือ, สงเคราะห์
รำพึง	รํึง	คิดถึง, คิดคำนึงอยู่ในใจ

๒. ยืมภาษาเขมรมาโดยมีคำแผลง ซึ่งใช้ในลักษณะ ดังนี้

๒.๑ ยืมแต่คำเดิม เช่น

คำที่ใช้	คำเขมร
คำ	ความหมาย
โฉด	โฉง
เวียน	ลักษณะอาการเวียน
เคลื่อนไหว	เคลื่อนไหว

๒.๒ ยืมแต่คำที่แผลงแล้ว เช่น

คำที่ใช้	คำเขมร
คำ	ความหมาย
กังวล	ห่วงใย, มีใจ
พะวงอยู่	พะวงอยู่
บ่าบัด	ทำให้หาย
บ่าบัด	ทำให้หาย

๒.๓ ยืมทั้งคำเดิมและคำที่แผลงแล้ว เช่น

คำที่ใช้	คำเขมร
คำ	ความหมาย
เกิด	เป็นขึ้น, มีขึ้น
ตรา	กำหนดไว้, ตำรา
จดจำไว้	จดจำไว้

การใช้คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย

๑. ใช้เป็นคำสามัญทั่วไป คำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำสามัญทั่วไปในภาษาไทยมีอยู่เป็น

จำนวนมาก เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ควร	เหมาะ, เหมาะสม	ควร	เหมาะ, ควร
จำนำ	ตกลงทำสัญญาโดยมอบ	จำนำ	จำได้, หมายถึง,

ของไว้เป็นประกัน	ให้จำได้, สักเกตได้
เฉลย	อธิบายหรือชี้แจง
โดย	ด้วย, ตาม
คำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำสามัญทั่วไป	ยังมีการใช้คำเหล่านี้ร่วมกับคำไทยหรือคำบาลี-สันสกฤตในลักษณะของคำซ้อนอีกด้วย ดังนี้

● ใช้ซ้อนกับคำไทย เช่น

กราบไหว้	เจียบสังค	เจริญงอกงาม	ถนนหนทาง	เด็ดขาด
ปรุงแต่ง	ผลัดเปลี่ยน	พังทลาย	ระเบียบเรียบร้อย	ล้างผลาญ

● ใช้ซ้อนกับคำบาลี เช่น

ชัยชนะ	ภูมิสำเนา	รูปทรง	วิตกกังวล	สงบสุข
--------	-----------	--------	-----------	--------

● ใช้ซ้อนกับคำสันสกฤต เช่น

เสียบอาหาร	ขนบประเพณี	วิจิตรบรรจง
------------	------------	-------------

๒. ใช้เป็นคำในวรรณคดี ในวรรณคดีมีคำยืมภาษาเขมรอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
แช	พระจันทร์	แช	พระจันทร์
ไถง	ดวงตะวัน, วัน	ไถง	ดวงตะวัน, วัน
ผกา	ดอกไม้	ผกา	ดอกไม้
พนม	ภูเขา	พนม	ภูเขา
ไพร	ป่า	ไพร	ป่า

๓. ใช้เป็นคำราชาศัพท์ คำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำราชาศัพท์มีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๓.๑ คำที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้วในภาษาเขมร ไม่ต้องมีคำว่า ทรง พระ หรือ ทรงพระ

นำหน้า เช่น

คำที่ใช้	คำเขมร
คำราชาศัพท์	คำธรรมดา
ตรัส	พูด
ถวาย	ให้, มอบให้
ทูล	บอกกล่าว
บอกรับ	บอกรับ
ทูล	บอกรับ
บอกรับ	บอกรับ
ทูล	บอกรับ
บอกรับ	บอกรับ

คำที่ใช้ไทยใช้		คำเขมร		
คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	คำธรรมดา	ความหมาย
บรรทม	นอน	ผู้ทำ	เฎก	นอน
เสวย	กิน, เสพ	โส่วย	ญำ	เสวย, ได้รับ (เป็นคำโบราณ ปัจจุบันใช้ไสย)

๓.๒ คำธรรมดาของเขมรที่ไทยนำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ จะเดิมคำว่า ทรง พระ หรือ
ทรงพระ นำหน้า เช่น

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำเขมร
ทรงดำเนิน	เดิน	ฏัเเเริ
ทรงทราบ	รู้	ซราบ
พระชนอง	หลัง	ซนง
พระดำริ	ความคิด	ต๊ะริ
พระดำรัส	คำพูด	ตมร่าส
ทรงพระเจริญ	อ้วน	เจริน
ทรงพระสำราญ	สบาย, ไม่เจ็บป่วย	สัราล

คำยืมภาษาขว-มลายู

ภาษาขว-มลายูเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทย เพราะอิทธิพลของวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลาย คือ เรื่องดาหนังและอิเหนา พระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าฤทธิเดชและเจ้าฟ้ามงกุฎตามลำดับ วรรณคดีทั้งสองเรื่องเป็นที่รู้จักมากขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์เมื่อมีบทละครเรื่องดาหนัง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑ และบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ วรรณคดีทั้งสองเรื่องนี้มีคำภาษาขวแทรกอยู่เป็นจำนวนมาก คำหลายคำในเรื่องจึงเป็นคำที่คนไทยสมัยนั้นรู้จัก และยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน

ประเทศไทยกับมาเลเซียมีอาณาเขตติดต่อกัน ประชาชนในจังหวัดชายแดนของทั้งสองประเทศจึงมีความสัมพันธ์กันทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม และศาสนา ทำให้คำภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาประจำชาติของมาเลเซียแพร่เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

การใช้คำยืมภาษาขว-มลายูในภาษาไทย

๑. คำที่หมายถึงพืช เช่น

คำที่ใช้ไทยใช้	ความหมาย	คำขว-มลายู	ความหมาย
กระดังงา	ชื่อดอกไม้กลิ่นหอม มี ๖ กลีบ ดอกใช้กลั่นน้ำมันหอมได้	kenanga	ต้นกระดังงา
ทุเรียน	ชื่อผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลเป็นพูๆ มีหนามแหลมแข็งเต็มทั่วผล	durian	ผลไม้มีหนาม
น้อยหน่า	ชื่อผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลสีเขียว ผิวฉ่ำเป็นตาๆ เนื้อในผลหนา	nona	ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง ผลขรุขระเป็นปุ่มๆ, น้อยหน่า
มังคุด	ชื่อผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลกลม เมื่อแก่สีแดงคล้ำ เปลือกมีรส ฝาดใช้ทำยาได้ เนื้อในขาว รสหวานอมเปรี้ยว	manggis, manggustan	มังคุด

๒. คำที่หมายถึงสัตว์ เช่น

คำที่ใช้ไทยใช้	ความหมาย	คำขว-มลายู	ความหมาย
กะปะ	ชื่อฝูงพืชชนิดหนึ่ง ลายสีน้ำตาล เข้ม บนหลังมีลายรูปสามเหลี่ยม สีน้ำตาลแก่เรียงสลับเยื้องกัน เป็นคู่ๆ	ular kapak	อูลาร์ = งู, กะปะ = ขวาว งูชนิดนี้หัว เป็นรูปสามเหลี่ยม คล้ายขวาว
กะพง	ชื่อหอยทะเลชนิดหนึ่ง เปลือก บางยาวรี สีเขียว มีลายเป็นเส้น สีน้ำตาล	kabong	หอยกะพง
โลมา	ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ลำตัว ใหญ่ อาศัยอยู่ในทะเล	lomba	อาการเคลื่อนไหวโดย การส่ายตัว, อาการ แหวกว่ายคลื่นของ ปลาโลมา
อูรังอุตัง	ชื่อลิงขนาดใหญ่ รูปร่างคล้ายคน ขนตามลำตัวยาวสีน้ำตาลแดง แขนยาว ขาสั้น	orangutang	ชื่อลิงขนาดใหญ่ ลักษณะคล้าย คน

๓. คำที่หมายถึงสิ่งของ เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
กริช	ชื่ออาวุธชนิดหนึ่ง คล้ายมีด ๒ คม ใบมีดตรงก็มีคดก็มี	keris	กริช
กำยาน	ชื่อวัตถุหอมชนิดหนึ่ง เกิดจากชันหรือยางที่ออกจากเปลือกของต้นกำยาน	kemenyan	กำยาน
กุหละ	ชื่อเรือชนิดหนึ่ง เรียกเพี้ยนเป็นกอลและ กอลหละ	kolek	เรือ, เรือมด โดยมากหมายถึงเรือใบสำหรับหาปลาในทะเล
ปาเต๊ะ	ชื่อผ้าโสร่งชนิดหนึ่ง ทำลวดลายโดยเคลือบด้วยสีผงเหลวในส่วนที่ไม่ต้องการให้มีสีสั่นหรือลวดลาย	batek	ผ้ายกดอกแบบชาวเดิมใช้เคลือบด้วยสีผงเหลวแต่มีสี ปัจจุบันใช้วิธีพิมพ์ลาย

๔. คำที่หมายถึงสถานที่ เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
กุดัง	โรงเก็บสินค้าหรือสิ่งของ, โกดัง ก็เรียก	gudang	โรงงาน, โรงเก็บของ, ร้านขายของที่ประชุมทำ
มัสยิด	สถานที่ซึ่งชาวมุสลิมใช้เป็นประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม, สุเหร่า ก็เรียก	masjid	ศาสนกิจในศาสนาอิสลาม
เบตง	ชื่ออำเภอหนึ่งในจังหวัดยะลา	betong	ใหญ่ (ใช้กับไม้ไฟ, อ้อย)
ภูเก็ต	ชื่อจังหวัด	bukit	ภูเขา

๕. คำที่หมายถึงประเพณี ศิลปวัฒนธรรม เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
ตุนาหงัน	หมั้นไว้เพื่อแต่งงาน, คู่หมั้น	tunang	การหมั้นเพื่อแต่งงาน

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
باب๋า	คำที่ใช้เรียกชายที่เป็นลูกครึ่งจีนกับมลายูที่เกิดในมลายูและอินโดนีเซีย	baba	คำเรียกชาวต่างประเทศโดยทั่วไปแต่โดยมากหมายถึงชาวจีนที่เกิดในมาเลเซียและอินโดนีเซีย
รองเง้ง	ศิลปะการแสดงแบบหนึ่งของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ เป็นการเต้นรำคู่ชายหญิงและร้องเพลงคลอไปด้วย	ronggeng	การเต้นรำคู่พร้อมกับการร้องเพลงประสานเสียงกัน
อังกะลุง	ชื่อเครื่องดนตรีอย่างหนึ่งของชาว ไซเขย่าให้เกิดเสียง	angkelong	เครื่องดนตรีทำด้วยปล้องไม้ไผ่

๖. คำกริยาบางคำ เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
ตะเบ๊ะ	ทำความเคารพอย่างคนในเครื่องแบบ คือ ทำวันทยหัตถ์	tabek	เป็นคำทักทายคล้ายสวัสดี

๗. คำที่ปรากฏในวรรณคดี เช่น

คำที่ใช้	ความหมาย	คำชาว-มลายู	ความหมาย
กระยาหั่น	วิมาน, สวรรค์ชั้นฟ้า	keyangan (yang = เทวดา)	สวรรค์, ที่อยู่ของเทวดา
บุหลัน	ดวงเดือน, พระจันทร์	bulan	พระจันทร์
แบหลา	ฆ่าตัวตาย	bela	การสละชีพ (เช่นสตรีกระโดดเข้าในกองเพลิงที่เผาศพสามีของตนตามลัทธิฮินดู ซึ่งเรียกว่า สตี)
มะงุมมะงาหรา	เที่ยวป่า	mengembara	ท่องเที่ยว, สัญจร
ระเด่น	โอหรหรือธิดาของกษัตริย์เมืองใหญ่	radin	เจ้าชาย, เจ้าหญิง

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรม ๔

๑. การที่มีคำภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทยของเรามีผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง
๒. คำต่อไปนี้มาจากภาษาใด มีการเปลี่ยนแปลงเสียงหรือความหมายอย่างไรบ้าง

กุดัง คูหา ชมพู โปรด สับปะรด

๓. ยกตัวอย่างคำภาษาเขมร, ขวา-มลายู ซึ่งไทยยืมมาใช้อย่างละ ๓ คำ พร้อมทั้งแสดงความรู้เกี่ยวกับคำนั้นๆ ด้วย

คำยืมภาษาจีน

ไทยกับจีนติดต่อสัมพันธ์ทางการทูตมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยชาวจีนส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาประกอบอาชีพค้าขาย ต่อมาในสมัยอยุธยา ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับจีนยังคงเป็นไปด้วยดี ชาวจีนอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทยมากยิ่งขึ้น ส่วนมากเดินทางเข้ามาตามคำชักชวนของญาติพี่น้องที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้ว ครั้นถึงสมัยธนบุรีจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ ชาวจีนยังคงอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

ชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งรกรากทำมาหากินอยู่ในเมืองไทยและได้แต่งงานกับคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทำให้มีพลเมืองไทยเชื้อสายจีนเป็นจำนวนมาก จึงเกิดการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ การยืมคำจีนมาใช้ในภาษาไทยน่าจะเกิดขึ้นมานานแล้ว คำยืมจากภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นสำเนียงภาษาแต้จิ๋ว และมักเป็นคำเรียกสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ รวมทั้งคำที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

การใช้คำยืมภาษาจีนในภาษาไทย

๑. คำเรียกชื่ออาหาร เช่น

คำที่ใช้ไทย	ความหมาย	คำจีน	ความหมาย
บะช่อ	เนื้อหมูสับละเอียด มักใส่ในแกงจืด	บะฉ่อ	เนื้อหมูสับละเอียด
เต้าหู้	ถั่วเหลืองที่ไม่เป็นแป้งแล้วทำเป็นแผ่นๆ ใช้เป็นอาหาร	เต้าหู้	เต้าหู้

คำที่ใช้ไทย

เจ๊าก๊วย

ความหมาย

ชื่อขนมชนิดหนึ่ง สีดำ ทำจากเมือกที่ได้จากการต้ม เคี้ยวพรรณไม้ชนิดหนึ่ง ใส่แป้งลงไปผสม กวนให้ทั่ว ทิ้งไว้ให้เย็น

ซาลาเปา

ชื่อขนมชนิดหนึ่งของจีน ทำด้วยแป้งสาลีปั้นเป็นลูกกลม ข้างในใส่ไส้ มีทั้งไส้หวานและไส้เค็ม

คำจีน

เจ๊าก๊วย

ความหมาย

เจ๊าก๊วย

ซอลอเปา

ซาลาเปาสีเหลือง ไม่มีไส้

๒. คำเรียกชื่อพืช ผัก ผลไม้ เช่น

คำที่ใช้ไทย

กุยช่าย

ความหมาย

ผักชนิดหนึ่งคล้ายต้นหอมหรือกระเทียม ใบแบน มีกลิ่นหอมฉุน กินได้

เก๊กฮวย

ดอกเบญจมาศหนู ใช้ดอกตากแห้งชงกับใบชา หรือคั้นกับน้ำตาลใช้ดื่มแก้กระหาย

ดั่งไฉ่

ผักจีนชนิดหนึ่ง ใบเล็กหนามีกลิ่นหอม กินได้

แปะก๊วย

เมล็ดของต้นแปะก๊วย ใช้คั้นน้ำตาลรับประทาน

คำจีน

กู่ฉ่าย

ความหมาย

ผักกูดช่าย

เก๊กฮวย

ดอกเบญจมาศหนู

ดั่งอ้อ

ผักดั่งไฉ่

แปะก๊วย

ต้นแปะก๊วย

๓. คำเรียกเครื่องใช้และเครื่องแต่งกาย เช่น

คำที่ใช้ไทย

เกี๊ยะ

ความหมาย

รองเท้าไม้แบบจีน

ซาก๊วย

กางเกงจีนขาสั้นแต่เข่า

เซ่ง

ภาชนะสานอย่างหนึ่ง มีรูปและขนาดต่างๆ

ตั้ว

บัตรบางอย่างที่แสดงสิทธิของผู้ใช้

คำจีน

เกี๊ยะ

ซาก๊วย

เซ่ง

ตั้ว

ความหมาย

เกี๊ยะ

เครื่องซา

ภาชนะใส่สิ่งของ สานด้วยไม้ไผ่รูปสี่เหลี่ยม

กระดาษจดบันทึกเรื่องราวสิ่งของในภาษาสามัญมีความหมายเป็นตั้วหรือใบเสร็จ

๔. คำเรียกญาติ เช่น

คำที่ใช้ไทย	ความหมาย	คำจีน	ความหมาย
กง	ปู่, ตา	กง	ปู่, ตา
เจ้	พี่สาว, คำเรียกผู้หญิงเพื่อยกย่อง	เจ้	พี่สาว
ซ้อ	พี่สะใภ้, คำเรียกผู้หญิงเพื่อยกย่อง	ซ้อ	พี่สะใภ้
เฮีย	พี่ชาย, คำเรียกผู้ชายเพื่อยกย่อง	เฮีย	พี่ชาย

๕. คำเรียกสิ่งก่อสร้างและสถานที่ เช่น

คำที่ใช้ไทย	ความหมาย	คำจีน	ความหมาย
เก้ง	เรือนตึกมีรูปหลังคาแบบศาลเจ้าจีน	เก้ง	เดิม หมายถึง เรือน แต่ปัจจุบันหมายถึง ศาลเจ้า
ห้าง	สถานที่จำหน่ายสินค้า	ฮ้าง	ห้าง

๖. คำเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม เช่น

คำที่ใช้ไทย	ความหมาย	คำจีน	ความหมาย
กงเต็ก	การทำบุญให้แก่ผู้ตายตามพิธีของนักบวชนิกายจีนและญวน มีการสวดและเผากระดาษที่ทำเป็นรูปต่าง ๆ มีบ้านเรือนคนใช้ รถยนต์ เป็นต้น	กงเต็ก	บุญคุณ คือ ทำบุญและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย
เซียมซี	ใบทำนายโชคชะตาตามศาลเจ้าหรือวัด	เซียมซี	เซียม = ดั้วหรือสลาก, ซี = กลอน รวมกัน แปลว่าสลาก แจกผลเสี่ยงทายเป็นคำกลอน
เต๋า	ชื่อลัทธิหรือศาสนาหนึ่งของจีน เล่าจื๊อเป็นผู้ตั้งขึ้น	เต๋า	ลัทธิเต๋า

๗. คำกริยาบางคำ เช่น

คำที่ใช้ไทย	ความหมาย	คำจีน	ความหมาย
ก๊น	ขลิบเย็บหุ้มริมผ้าหรือของอื่นๆ โดยใช้แถบผ้าเจดียงเย็บหุ้ม ๒ ข้าง เม้มเข้าเป็นตะเข็บกลมบ้างแบนบ้าง	ก๊น	ก๊น, ขลิบ, แต่ง (ริม), แต่ง (ชาย)
ด๊ย	ใช้หมัดกระแทกเอา	ด๊ย	ทุบหรือตี
โละ	ทิ้งเสีย, ใส่ลง	เลาะ	(ใบไม้) ร่วง, หล่น ทิ้งเสีย, ไม่ใช้
ฮั่ว	รวมหัวกันในการประมุข	ฮั่ว	ปรองดองสามัคคี, รวมหัวกันในการประมุข

คำยืมภาษาอังกฤษ

อังกฤษเริ่มเข้ามาติดต่อกับไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา แต่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอังกฤษไม่ถึงขั้นมีการเจริญทางพระราชไมตรี จนเมื่อกรุงเทพฯ เป็นราชธานี อังกฤษกับไทยจึงได้ติดต่อกันทั้งทางการทูตและการค้า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีต่อวิชาการศึกษาต่างๆ ทรงจ้างครูฝรั่งเข้ามาสอนภาษาอังกฤษถวายแด่พระเจ้าลูกยาเธอในพระบรมมหาราชวัง แม้นักเรียนไทยก็มีโอกาสไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษด้วย

ระยะต่อมา คนไทยได้ไปศึกษาและดูงานที่ประเทศอังกฤษและประเทศอื่นๆ อยู่เสมอ ส่วนใหญ่ประเทศเหล่านั้นใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร คนไทยจึงศึกษาภาษาอังกฤษกันอย่างกว้างขวาง ทำให้ภาษาอังกฤษเข้ามาปะปนในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก

การยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย

การยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยมี ๒ วิธี คือ

๑. การบัญญัติศัพท์ คือ การคิดคำขึ้นใหม่ที่มีความหมายตรงกับความหมายเดิมของคำภาษาอังกฤษ โดยมีหลักการ ดังนี้

๑.๑ หากคำไทยมาประกอบขึ้นเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกับความหมายเดิมของคำภาษาอังกฤษนั้น เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
เครือข่าย	network	จุดยืน	stand point
ดินเปรี้ยว	acid soil	ตลาดมืด	black market
น้ำแข็งแห้ง	dry ice	ปีแสง	light year

๑.๒ ถ้าหาคำไทยที่เหมาะสมไม่ได้ก็พยายามสร้างคำใหม่ด้วยคำภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีใช้อยู่ในภาษาไทย และคนไทยสามารถออกเสียงได้ง่าย เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
กิจกรรม	activity	นวัตกรรม	innovation
มลพิษ	pollution	วัฒนธรรม	culture
วิศวกร	engineer	ศัลยแพทย์	surgeon

๒. การทับศัพท์ คือ การเขียนคำภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทยด้วยตัวอักษรและตามอักขรวิธีของภาษาไทย ซึ่งการทับศัพท์นี้จะใช้ในกรณีที่ยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น โดยจะมีการปรับเสียงคำภาษาอังกฤษให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
โดนัท	donut	ไดโนเสาร์	dinosaur
แบตเตอรี่	battery	แฟชั่น	fashion
มอเตอร์	motor	สต๊าฟ	stuff

การใช้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย

๑. คำที่เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
เค้ก	cake	แซนด์วิช	sandwich
สลัด	salad	แฮมเบอร์เกอร์	hamburger
คุกกี้	cookie	บรั่นดี	brandy
เบียร์	beer	ไวน์	wine

๒. คำที่เกี่ยวกับกีฬาและดนตรี เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
กอล์ฟ	golf	โค้ช	coach
เทนนิส	tennis	แบดมินตัน	badminton
กีตาร์	guitar	ทรัมเป็ต	trumpet
เปียโน	piano	ไวโอลิน	violin

๓. คำที่เกี่ยวกับเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
เกียร์	gear	ฟิวส์	fuse
เต็นท์	tent	ปลั๊ก	plug

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
แป๊บ	pipe	ฟิล์ม	film
ไมโครเวฟ	microwave	สวิตช์	switch

๔. คำที่เกี่ยวกับกิริยาอาการต่าง ๆ เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
เทรน	train	เคลียร์	clear
เชียร์	cheer	โชว์	show
เซ็น	sign	เบรก	break
แย็บ	jab	คอนโทรล	control

๕. คำที่เกี่ยวกับวงการต่าง ๆ เช่น

๕.๑ ศัพท์การแพทย์ เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
คลินิก	clinic	โคมา	coma
แอสไพริน	aspirin	เอกซเรย์	x-rays

๕.๒ ศัพท์การศึกษา เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
เกรด	grade	เทอม	term
หน่วยกิต	credit	รีไทร์	retire

๕.๓ ศัพท์คอมพิวเตอร์ เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
ดาวน์โหลด	download	เว็บไซต์	website
อินเทอร์เน็ต	internet	อีเมล	e-mail

๕.๔ ศัพท์วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ	คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
แก่นเรื่อง	theme	โครงเรื่อง	plot
ฉาก	setting	ตัวละคร	character

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรม ๕

แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น ๕ กลุ่ม ให้ปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

๑. คำยืมภาษาจีนที่นำมาใช้ในภาษาไทยมีความแตกต่างในประเด็นสำคัญอย่างไร จงอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างให้เห็นจริง
๒. คำยืมภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในภาษาไทยมีความแตกต่างในประเด็นสำคัญอย่างไร จงอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างให้เห็นจริง
๓. พิจารณาข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาใดบ้าง (ไม่ต้องยกคำซ้ำ)
 - ๑) ธปท. ล็อกบัญชี ๓ นายแบงก์ ทำเจ๊ง ๕ หมื่นล้าน
 - ๒) คนเราเกิดมาชาติหนึ่ง ถ้ารู้จักแต่แข่งล้ออย่างเดียว ไม่รู้จักแสวงหาธรรมะมาหล่อเลี้ยงจิตใจให้สงบสะอาดด้วยแล้ว การเกิดมานั้นก็เปล่าประโยชน์
 - ๓) ยีหว่ากับยาหยีซื้อลองกอง ทุเรียน มังคุด และเงาะจากพ่อค้าที่ชอบนุ่นไอร่ง
 - ๔) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระตำหนักภูพิงราชินีเวศน์
 - ๕) ซีเกมส์ยกใหม่ไม่จัดจับฉ่าย คัดกีฬาพื้นบ้าน ชูเชียบอลออก